

Novo v IZS, Letnik 1, številka 1, junij 1998: Uvodnik

Spoštovani kolegi, člani Inženirske zbornice Slovenije !

Kot predsednik zbornice bi želel v uvodu k izdaji našega prvega glasila zbornice podati nekaj informacij in pogledov na delo inženirskih zbornic in posebej naše novoustanovljene Inženirske zbornice Slovenije.

Razvoj inženirstva tehničnih strok sega v zahodni Evropi že v sredino XIX. stoletja, ko beležimo že prve stanovske organizacije, predvsem arhitektov in svetovalnih inženirjev, v katerih posamezne strokovne skupine inženirjev iščejo afirmacijo svojega poklica, zagotavljajo optimalno izrabo strokovnih in intelektualnih potencialov in v skupno dobro zagotavljajo širši tehnični in tehnološki razvoj vseh tehničnih strok pri napredku gospodarstva in celotnega družbenega razvoja. Ob tem je potrebno vsekakor poudariti pionirsko delo Zveze inženirjev in tehnikov Slovenije, ki je v takratnih časih pred I. svetovno vojno, ko Slovenci še nismo živeli v svoji državi, uspela združiti celoten potencial slovenskih zanesenjakov _ inženirjev tehničnih strok in tako postaviti temelje slovenskega inženirstva.

Tudi slovenski inženirji in arhitekti, ki so za svoje strokovno področje izbrali graditve objektov, so se leta 1919 združili v prvi slovenski inženirski zbornici, ki je bila ustanovljena z uredbo takratne deželne vlade in je z začetkom druge svetovne vojne prenehala delovati. Po drugi svetovni vojni ni prišlo do ponovnega celovitega organiziranja inženirske zbornice na področju graditve objektov. Sama zase pa se je organizirala Zveza inženirjev svetovalnih organizacij, združena v Zajednici jugoslovanskih konsultantskih organizacij (ZAJKO) s sedežem v Zagrebu, ki je bila kot jugoslovanska strokovna organizacija članica mednarodne organizacije FIDIC. Tako so na strokovnem področju vzdrževali stik s sorodnimi organizacijami v svetu, ki je imel za cilj izmenjavo izkušenj in razvoja strokovnega _ tehnološkega znanja na področju graditve objektov. Vendar so bile te povezave le delne in niso predstavljale celovite povezave inženirstva s področja graditve objektov. Predlog za ustanovitev inženirske zbornice je bil podan že na 1. inženirskem kongresu leta 1991 in ponovno leta 1995, ko je dala pobudo zanjo prav Zveza inženirjev in tehnikov Slovenije.

Z oktobrom 1996, ko je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov (Uradni list RS št. 59/96), je bila dokončno dana pravna osnova za ponovno ustanovitev in organiziranje Inženirske

zbornice Slovenije. Na ustanovnih zborih, ki sta bila 20. in 21. novembra 1996 v Mariboru in Ljubljani, je bil postavljen temelj sedanje zbornice, katere naloge in pravice izhajajo iz določil Zakona o graditvi objektov in določil statuta, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS št. 7/97.

V skladu z zakonom o graditvi objektov in statutom je inženirska zbornica samostojna poklicna organizacija, v katero se zaradi zagotavljanja strokovnosti in varovanja javnega interesa na področju graditve objektov združujejo diplomirani inženirji in inženirji, ki na območju Republike Slovenije delajo pri graditvi objektov in urbanističnem načrtovanju. Pri tem zbornica skrbi za strokovni razvoj gradnje, projektiranja in urbanističnega načrtovanja, zagotavlja enotne in enakopravne pogoje za delo svojih članov in izvaja pooblastila po določilih zakona.

Zbornica tako zastopa interese svojih članov ter skrbi za njihov ugled s tem, da izpolnjuje naslednje naloge:

- skrbi za trajno strokovno usposabljanje in sodeluje pri oblikovanju izobraževalnih programov,

- sodeluje z inženirskimi zbornicami in drugimi strokovnimi združenji drugih držav s ciljem izmenjave strokovnih izkušenj in dopolnilnega izobraževanja in se povezuje v mednarodne strokovne organizacije,

- sprejema pravila dobre prakse inženirskih strok in druga pravila za delo članov zbornice,

- sprejema tehnična pravila stroke in daje strokovna priporočila pri razpisovanju natečajev in določanju splošnih pogojev graditve objektov in skrbi za enake pogoje vseh udeležencev pri procesu graditve objektov,

- s pristojnimi ministrstvi sodeluje pri pripravi predpisov s področja projektiranja, tehničnega svetovanja, strokovnega nadzorstva nad gradnjo in izvajanjem gradnje, predlaga kandidate za odbore izvedencev za posamezna področja graditve objektov,

- v sklopu izvajanja javnih pooblastil je naloga zbornice, da:

€ vzpostavi, vodi in vzdržuje evidenco članov in imenik pooblaščenih inženirjev, izdaja ustrezne izkaznice z identifikacijsko številko inženirja in objavlja sklepe v Uradnem listu RS,

€ vzpostavi, vodi in vzdržuje imenik projektivnih podjetij, v soglasju s pristojnimi ministrstvi določi obliko in vsebino enotnega žiga

projektivnih podjetij in izdaja identifikacijske številke projektivnih podjetij,

€ skrbi za opravljanje strokovnih izpitov za odgovorne inženirje po veljavnem pravilniku ter o tem vodi ustrezno evidenco,

- s soglasjem Vlade Republike Slovenije določa minimalne tarifne pogoje, ki zagotavljajo potrebno kakovost inženirskih storitev ter neodvisnost in nepristranskost inženirjev pri opravljanju njihove dejavnosti,

- skrbi za zagotavljanje enotnih pogojev pri zavarovanju svojih članov pred odgovornostjo za škodo, ki bi utegnila nastati pri opravljanju njihovega poklica pri graditvi objektov,

- usklajuje interese med različnimi strokami in dejavnostmi, ki so združene v zbornici in spodbuja napredek na področju kulture grajenega prostora.

Inženirska zbornica je pravna oseba in organizirana v petih strokovnih sekcijah, v katerih so združeni vsi inženirji zbornice:

- inženirji arhitekti, krajinski arhitekti in urbanisti,

- gradbeni inženirji,

- strojni inženirji,

- elektroinženirji,

- inženirji tehnologi in drugi inženirji, katerih delo je povezano z graditvijo objektov.

Za opravljanje javnih pooblastil pa sta v okviru zbornice ustanovljeni dve službi, in sicer:

- evidenčna služba zbornice in

- služba za strokovne izpite.

Za izvajanje strokovno-administrativnih opravil zbornice je organizirana strokovna služba zbornice, ki opravlja vsa administrativna in računovodsko-finančna opravila pod vodstvom generalnega sekretarja zbornice, ki obenem organizira delo služb za opravljanje javnih pooblastil.

Formalnopravno vodijo in skrbijo za nadzor nad delom zbornice naslednji organi zbornice:

- skupščina zbornice,
- predsednik zbornice,
- upravni odbor zbornice,
- izvršilni odbori matičnih sekcij,
- nadzorni odbor,
- disciplinski tožilec,
- disciplinska komisija,
- disciplinsko razsodišče.

Za opravljanje določenih nalog v zvezi s pravnimi vprašanji pri tolmačenju statuta in poslovnika skupščine pa je skupščina zbornice izvolila posebno sedemčlansko komisijo.

Po ustanovni skupščini in objavi statuta Inženirske zbornice Slovenije so bili na prvi redni skupščini zbornice dne 17.03.1997 izvoljeni vsi organi zbornice, s čimer je bila dana osnova za začetek organiziranja normalnega poslovanja zbornice. Prva naloga organov zbornice je bilo njihovo konstituiranje in priprava vseh potrebnih pravnih aktov zbornice, ki so bili opredeljeni v sprejetem statutu. Tako so bili po šestmesečnem delu organov zbornice na 2. redni seji skupščine dne 12.09.1997 sprejeti vsi potrebni akti zbornice, nato pa smo s 1. oktobrom 1997 redno zaposlili generalnega sekretarja in začeli z izvajanjem nalog, ki so z zakonom naložene zbornici.

Tako je bil dne 05.12.1997 v Uradnem listu RS št. 75/97 objavljen javni razpis za vpisovanje vseh diplomiranih inženirjev in inženirjev, ki delajo pri graditvi objektov in urbanističnem načrtovanju, da se včlanijo v zbornico in vpišejo v imenik pooblaščenih inženirjev. Istočasno smo obvestili tudi vsa projektivna podjetja, naj se vpišejo v imenik projektivnih podjetij v skladu z določili Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS št. 59/96). Danes lahko ugotovljamo, da je v članstvo zbornice prijavljenih že več kot 3000 članov in v imenik projektivnih podjetij več kot 800 podjetij in samostojnih podjetnikov. Tako lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da Inženirska zbornica Slovenije v roku manj kot enega leta po izvolitvi vseh zborničnih organov normalno funkcionira in izvaja prevzete naloge.

Če poskušamo iz teh nekaj formalnih dejstev, ki izhajajo iz zakonskih in statutarnih opredelitev, izluščiti praktično vsebino dela članov inženirske zbornice, moramo poseči v izredno širok spekter angažiranja naših inženirjev, tako glede različnosti strok kot tudi glede na različna področja dejavnosti pri graditvi objektov. Pri tem je vodstvo zbornice takoj po sprejetju vseh potrebnih aktov, ki so pogoj za normalno delovanje zbornice, začelo z organiziranjem aktivnosti za izvedbo nalog, ki so opredeljene v statutu in so bile posebej poudarjene tudi na 2. redni skupščini zbornice. Tako je bila na 11. seji upravnega odbora dne 20.11.1997 imenovana komisija za minimalni tarifni pravilnik, ki je že pripravila ustrezna strokovna navodila in prirejen prevod začasnega tarifnega pravilnika _ UCIN, ki je bil že objavljen v Uradnem listu RS št. 19/97. Obenem je bila na isti seji imenovana tudi komisija za zavarovanje pooblaščenih inženirjev z nalogo, naj pripravi strokovne podlage za izdelavo pravilnika o zavarovanju pooblaščenih inženirjev, opredeli

tveganje uveljavljanja regresne pravice ter vrednost zavarovalnih elementov in izdelava predlog razpisnih pogojev za pridobitev ponudb za zavarovanje pooblaščenih inženirjev. Komisija je v zaključni fazi priprave dokumentov za realizacijo nalog, ki jih je opredelil UO IZS.

Za realizacijo nalog zbornice v zvezi z izvajanjem javnih pooblastil je UO zbornice imenoval posebno delovno komisijo, ki izvaja naloge po poslovniku, ki ga je sprejel upravni odbor, in ima za nalogo preveriti vloge za vpis v imenik pooblaščenih inženirjev ter v imenik projektivnih podjetij in podati ustrezne predloge z obrazložitvijo za vpis kandidatov v imenike oziroma njihovo zavrnitev. Ob tem je 100.d. člen Zakona o graditvi objektov določil 15-mesečni rok po objavi soglasja vlade k statutu zbornice, ko morajo biti odgovorni vodje projektov, odgovorni projektanti in projektivna podjetja vpisani v imenik pri Inženirski zbornici Slovenije in biti opremljeni z žigom in identifikacijsko številko. Ta rok je tako postavljen na 13. maj 1998.

Obenem smo pooblastili posebno skupino za pripravo besedila pravilnika o vsebini enotnega žiga projektivnih podjetij. Ta skupina je istočasno strokovno sodelovala s predstavniki Ministrstva za okolje in prostor pri pripravi in izdelavi podzakonskih aktov. Komisija je v času izdelave tega prispevka pripravila dokončen predlog pravilnika o vsebini enotnega žiga, za katerega je dalo soglasje tudi Ministrstvo za okolje in prostor RS. Pravilnik o vsebini enotnega žiga je bil objavljen v Uradnem listu RS št. 39/98.

Za predstavitev in afirmacijo dejavnosti zbornice pa je bil imenovan uredniški odbor za pripravo časopisa zbornice in izdelavo informativne brošure, v kateri bi bile predstavljene organizacijsko-pravne osnove delovanja zbornice. Iz navedenega izhaja, da je vodstvo zbornice od meseca oktobra 1997, ko je začela zbornica normalno poslovati in imela že zaposlenega generalnega sekretarja, že začela izvajati vsebinske naloge, ki so po svoji vsebini nujno potrebne za afirmacijo inženirske stroke in utrditev njenega statusa na slovenskem tržišču investicijske dejavnosti. Ta pa v zadnjih desetih letih nazaduje in je orientirana predvsem na proračunska sredstva, kar omejuje manevrski prostor izvajalcev inženirskih storitev in s tem zmanjšuje konkurenčnost slovenskega gradbeništva. To pomeni, da tehnično-tehnološki razvoj in predvsem tehnološki izzivi zadnjih 15 let še niso pustili vidnega sledu pri prestrukturiranju slovenskega gospodarstva in da svetovna globalizacija še ni segla v slovensko gospodarstvo v taki meri, kot je to čutiti v gospodarstvih srednje razvitih zahodno evropskih držav. Za tako stanje je potrebno iskati odgovor v dejstvu, da se v zadnjih 15 letih v Sloveniji ukvarjamo predvsem s politiko in mnogo manj z gospodarstvom, da investicijske dejavnosti posebej sploh ne omenjamo.

Ker današnje gospodarsko stanje v gradbeništvu ni niti najmanj rožnato in se je število zaposlenih v zadnjih desetih letih skrčilo le še na eno tretjino, je toliko pomembnejša naloga nas inženirjev, da poiščemo vse možne strokovne rešitve za izhod iz sedanjega stanja. Ne nazadnje pomeni to tudi tesnejšo povezavo s svetom, prenos pozitivnih strokovnih in ekonomskih izkušenj v naš prostor, uveljavitev recipročnosti na trgu delovne sile, uvedbo svobodnega tržnega gospodarstva pod enakimi pogoji in pripravo članstva zbornice na nove pogoje ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, predvidoma leta 2002.

Zato je potrebno, da se naša zbornica čim tesneje poveže z inženirskimi zbornicami zahodne Evrope in da se naši člani v dialogu s tujimi strokovnjaki z raznih področij graditve objektov seznanijo tako s pozitivnimi kot tudi negativnimi izkušnjami pri načrtovanju objektov in ekoloških posegih v prostor, graditvi velikih energetskih in cestnih projektov, stanovanjski izgradnji in z drugimi izkušnjami, ki bi bile dober napotek za prihodnje delo zborničnega članstva.

V ta namen smo se povezali tudi s predstavniki bavarske inženirske zbornice, to je s predstavniki dežele, s katero goji Slovenija najintenzivnejše gospodarsko sodelovanje in kjer se v okviru regijske povezave Alpe Adria odvijajo tudi druge povezave, kot na primer na kulturnem, turističnem, prometnem in športnem področju. Rezultati začetih pogovorov inženirjev obeh dežel so se odrazili v podpisu medsebojne kooperacijske pogodbe v mesecu marcu 1998, s katero smo obojestransko zagotovili medsebojno informiranost o

strokovnih in pravnih problemih naše dejavnosti, ažurnem in dopolnilnem izobraževanju, izmenjavi in praksi strokovnjakov, pomoč pri prehodu na regulativo evropske skupnosti in drugo. S podpisom te kooperacijske pogodbe pa smo dobili tudi povezavo z Bundesingenieurkammer Nemčije, ki je v začetku meseca maja 1998 organizirala prvo srečanje evropskih inženirskih zbornic v Dresdenu, katere udeleženka je bila tudi naša zbornica. Na tem srečanju smo po predhodnem sklepu organov vseh udeleženih zbornic sprejeli inženirsko DEKLARACIJO o spoštovanju in varstvu našega okolja, naravne dediščine in ustvarjene gradbene substance. Tako je Inženirska zbornica Slovenije že danes sestavni del tradicije evropskih inženirskih zbornic.

Pri tem bi želel poseči v bistvo slovenskega inženirstva, ki je s svojim znanjem, strokovnimi in

tehnološkimi izkušnjami nosilec gospodarskega in družbenega narodnega napredka. Mi, inženirji, smo po svoji naravi realisti in pragmatiki ter kot taki razumni in zvesti našemu poklicu, s čimer zagotavljamo gospodarski napredek in s tem dokazujemo zvestobo državi. S strokovno premišljenimi storitvami naših inženirjev zagotavljamo visoko tehnično-tehnološko raven znanja pri graditvi objektov v domovini in s tem ustvarjamo potrebne reference za izvoz naših storitev in enakopraven konkurenčni boj na evropskem in svetovnem trgu.

Moramo pa se zavedati, da smo kot strokovnjaki in nosilci tehnično-tehnološkega nacionalnega razvoja zavezani spoštovati našo bogato kulturno in naravno dediščino, jo varovati in neokrnjeno ter obogateno predati našim naslednikom. Bogato zgodovinsko nasledstvo na področju arhitekture in gradbene kulture slovenskega prostora in predvsem njegova raznovrstnost in lepota so naša zaveza, ki jo moramo pri svojem delu upoštevati in varovati.

Ob tem mislim predvsem na načrtovanje in gradnjo človeku in prostoru sprejemljivih in vsečnih projektov, ki bodo zagotavljali varstvo okolja ter zdravja ljudi in ohranjali podobo našega kraja, ne pa predvsem zagotavljali hitro vračanje vložene kapitala za ceno, ki jo bodo občutili naši zanamci. To se nanaša v prvi vrsti na ekološko in naravovarstveno izrabo energetskih potencialov, energetske varčne industrijske in stanovanjske izgradnje, naravovarstveno izgradnjo prometne infrastrukture tudi za višjo ceno, če to v kritičnih primerih pomeni bistveno varovanje narave (podzemne gradnje, tuneli) in premišljeno načrtovano stanovanjsko izgradnjo, kar vse je potrebno opredeliti v nacionalnih programih celotne slovenske infrastrukture.

Naloga vseh nas inženirjev, ki smo glede na svojo dejavnost nosilci napredka in razvoja Slovenije, je, da s svojim delom zagotovimo naši deželi tak strokovno tehnološki napredek, ki bo vsem zagotovil prijazno podobo Slovenije, čisto in zdravo okolje in nas popeljal v 21. stoletje v korak s tistimi, ki so danes še korak pred nami, za dobro nas in zanamcev.

Predsednik
Gorazd Pust